

2 Tímóti

Ísu kwíyómpa'a irówana Póro moórá-kwaai aiyayaan-umai sísamaivakemba avakaeté-iyai'yo. miráumai-ima maisuwéna Tímótina imáyáa éna maanáimbá agaimái tuwówana kwenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba Árómaa-naopa'a ándáva'a ánkarowana ména Tímóti Ísóigona kwaásira'o kárákwirontavai imáyáa éna maanáimbá agaimarówana kwenópa'a kuráiyé.

1 ¹Tímótiyo kemá Póro maanáimbá maanáúvávímbá agaimaráúmpo isaaó. Áánútu kwená imáyávinkemba kentávéna séna aantá-kwaasi-í'a éma Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaiye. Áánútu asiramái séna Ísu Káráísitiye tarúmai máyáamba pó'a aúnái'a umái maí'mai'a ónááowe siráin-aimba kosimátíma'mae naauwó séna si'mákaiye. ²Tímótiyo kesááninkaamba éma sirumbó kwéamundawai ómpo maanáimbá maanáúvávímbá agaimaráúmpo isaaó. Áánútu kentáásivowawe Ísu Káráísiti kentáási Ísóigowe úwoi áwa'naa ésarai tirumbá umánkesarai paru umánkaayantave'a námúnaa kwésune.

³kesíkwá'námo Áánútumbo kwakáantemba kemá mirá kwéunana mindáyavena kesirumpimbá íma aai kwáyáiyé. Áánútumpa'a námúnaa kwésunda entávé'a imáyáa é'a aasiyaasí áísaa umai súwi kwésimankaumne. ⁴ivi'ó tamásínkaraanda imáyáa é'a ókwara'a awánanae-imayaa úmae kwéiyé'a embó awánaanda sirunkó anón-kawe'a íníye. ⁵Ísu Káráísitin-aaiyavemo árairemo sendá ímo óikakembo séndamo arunkakémbó séndayave'a imáyáa kwéune. aiva'á enarááramá áwí'a Árówisi Áánútun-aaiyavena áraire siráimba minkákémbá enanó áwí'a Yúnisi Áánútun-aaiyavena áraire siráimba egwárá'á mirá kwée Áánútunka'a agevamái máyaanda árai'a mindá ísaraumne. ⁶mindáyave'a simáme'a sé'a Áánútumo asirayámbó ámakaimba tátoke kwená mayái mayaaó. Áánútuna mayáímó mayáníyondayave'a siyáamba ane'á tátoraawanana Áánútu asirayámbá ámakaiye. ⁷Áánútu imáyáaya símakowata asiramáíya méta íya sáátaveta éta imáyáaya kwétimeta kesúrata kárákwimai kawer-urétaaya úndaya po Áánútumo asirayámbó ámakaimba tátoke kwená mayái mayaaó.

⁸mindáyavai kentáási Ísóigo siráin-aimba kwésimatimendayavai íma áá'a kaíno. Ísóigona kwaási-í'a úndarakemba ándáva'a sínkaraawa'a

máyaundayavai íma áá'a kaíno. Áánútu asirayámbá kwéamimba po áséi-kwasai kwésimatiminasamo áí'o índai'o umánkanaaomba sí'o úni'o umásínkaraantemba umánkanaaomba íma imáyáa éma asiramái maiyó. ⁹Áánútu séna sáwí-imayaavinkemba iyátínkáana'a kaweré su'mai umái máéro siráíye. kesáá kawé'-má'yái mayáúndayavenaya ímanivo kwená imáyáavinkemba séna úwoi túwa'naa ónaumne siráimba póna kentáási sáwí-imayaavinkemba iyásinkena séna kaweré su'mai umái máéro siráíye. ááinka'a Áánútu maramá íma tarórurónka'a Ísu Káráísitina mayáiyávéna imáyáa éna séna úwoi túwa'naa ónáe'a to'mayaa úne siráíye. ¹⁰Áánútu kentááyávénawe séna to'mayaa uráimba paárúwana Ísu Káráísiti marapá'a kuména kentáási sáwí-imayaavinkemba kwéiyasinkaiye. kwaási púwówaina ááimba kwemá usáyaaitena ánásasuwowasa kwíyómpa'a aúnái'a umái maí'mai'a ésa íma puwónááowe. mináséi-áímbá paárúwata ísaraumne.

¹¹mináséi-kwásái simátimenaundayavena Áánútu simásimena séna aantá-kwaasi-i'a éma ai'maráana maanási-kwásái simátíma'mae naauwó súwa'a ¹²mirá ówándarakemba sí'a úni'a umái ándáva'a sínkaraawa'a mé'a íma sigaeyávé'a kwéune. moóráwain-aaiyave'o árairemo sé'a kwenká'ó agevamáimo máyaundawaimba awáné'a símakaim-bayai kwégarakwiyisa'a mináímbá árair-aimban-íye súnnda pó'a íma sigaeyávé'a úne. Áánútu kwaásimo máyáawaina ááimba tísaa ínín-kanaama íma tiráindara'a símakaim-bayai kwégarakwiyiye. ¹³Tímótiyo árair-aimba simámakaunda arumpimbá tátore kwaré Ísu Káráísitiye tarúmai mé kwenááiyavai áraire kwése kwembá arumbá amé mirá úmae iyuwó. ¹⁴Áánútu árair-aimba simámakaimba Áánútun-amanko kentáásirumpimba máyáimba po kwená asirayándéi mináráir-áímbá kárákwiyuwo.

¹⁵Ésiyaa-maravaken-kwaasi amápa'a tínaaemba umásiyukaampinkemba kae-kwáási moóráwai áwí'a Vísérasa isaná moóráwai áwí'a Émósénisi isamá mináímbá ísaraane. ¹⁶moóráwai áwí'a Ónésívorasa kesópa'a tóyo éna kawer-áímbá simásimena kesí imáyáa aúnái'a umásinkena ándáva'o máyaunda íma agaeyávéna isa'á mindáyave'a Ísóigompa'a námúnaa súnnda Ónésívorasa kwená naaúmpa'a máyáan-kwaasiye kawé'á umátinkaniyone sé'a námúnaa kwésune. ¹⁷kwemá Árómaa-naopa'a taména sivakáá úmae kwéiyena ándáva'o máyaunda tasuwánéna kesí imáyáa aúnái'a umásínkaraiye. ¹⁸ááéma Évésasi-naopa'a komáyaawanana sáwíva-tawai kwemá súwa'naa úwa á'a awánaraane. mirá uráintave'a sé'a Ísóigo kwaásimo máyáawaina ááimba tísaa ínín-kanaa tínana Ísóigo kwentávéna arumbá umánkaniye sune.

**i-kwáásímó asiramáimo máyáantemba miráumai
asiramái maiyó siráin-kwasai.**

2 ¹kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi kwéawa'naa-ivo asiramái maiyó. ²sáwíva-kwaasi túranka'a simátimewanda-aimba isé

kawer-ímáyáágwárá-kwáásí asiramáímo máyáawai kawe'ó umáímo simátimenaowai simátímínasa miwígwárá'á tátokesa simátíméro.

³i-kwáásímó umbai-yántáá'ó tímémbo asiramáímo máyáantemba Ísu Káráísitina kwaási-i'a óndarakemba embá umbai-yántáá'á ámémbanivo asiramái maiyó. ⁴i-kwáásí miwítí anóndako aamoí ínkwáe sésa kwenáái kwégwaresa íma ó'on-o'on-tantaatavesa imáyáa kwéesa anóndakona mayáiyávésa imáyáa kwéowe. ⁵isaaisésamo kwégontemba moóráwaimo kwená anóndakon-aaimo isénamo isaaisénamo iyénamo éna meéyámbá mayániye. ⁶kígauva'o asiramáímo kárakwiyowaimo ombá toómbó akarái-kánáámó tisasá aiva'á áká'mai kwénaawe. mináímbá imáyáa é Ísu Káráísitiye asiramái maiyó. ⁷simámunda-aimba imáyáa inaná Ísóigo imáyáa amína mináínkóná ááimba isáníyone.

⁸Ísu Káráísiti Tévíti aísavutantambo uráiwai puwéna usásinkaiwaintavai imáyáa uwo. mináímbá áséi-kwasai simátímakaunda-aimban-íye. ⁹mináséi-kwásái simátimewandarakemba ándáva'a másinkesa sáwí'ó uráiwaimbo afyayaanka'o asááúmaesamo máánkaraantemba kembá sífyayaanka'a asááúmaesa sí'a iní'a umái ándáva'a másínkaraavo kemá úwoi ménaumpo Áánútun-aaiigo kóyáwé ínasa ísáaro. ¹⁰mindáyave'a Áánútumo kwéitamaraín-kwaasiyave'a imáyáa é'a pó'a umbai-yántáátáv'é'a íma imáyáa é'a máyaumne. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaavinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa ságayan-ayampa'a maí'mai'a ónááontave'a umbai-yántáátáv'é'a íma imáyáa é'a asiramái máyaumne.

¹¹maanáímbá árair-aimban-íye.

Ísu Káráísitiye tarúmaiya máyaundaya póta puwétaamo éta kweséya ménaundayaaniye. ¹²umbai-yántáá'ó ímo imáyáamo éta asiramáímo métaamo éta kwaásira'o kárakwiyintemba kesáágwárá'á miráyá ónaumne. sínaaembo umámenanayaamo éna kentáágwárá'á mirá íníye. ¹³kwenááiyavetaamo árairemo sirétaamo ivátúwáananayaamo éna kwemó sintembó mirámó kwéena íma kanaán-umai tuwéna ó'on-aimba síníye.

mináímbá árair-aimban-íye.

Áánútuna mayái arupí umái maénana aamoí umánkaino siráin-kwasai.

¹⁴Tímótiyo Áánútu aúranka'a maanáímbá simái ságamatime asiramái simátíma'mae iyé sé maanáímbá imáyáa oro. úwoi-aintave'a sáwívar-aimba kwése'a áwáá'a kwésevo mináímbá ivátuwaaro. mináímbó isáíyananamo éna mináínkó íma kawe'á umátinkaina'a sáwí'a ónááovo súnnda-aimba simátíma'mae iyuwó. ¹⁵maarán-kwáásí-i'a ónáe se mirán-uwo. árair-aimbo arupí umái simátímíndawaima éma Áánútuna mayái-kwáásí éma ená mayáiyávái íma aigaeyávái ínáyondawai éma mirámó émo e Áánútu aúranka'o ménda simáména séna kawe'á umái

máyaane síníye. ¹⁶úwoi-aimba Áánútun-arááímo ímo kwaráan-kwaasi kwésen-aimba ánaaemba umátimiyo. mirán-áimbó kwésen-kwaasi Áánútuntavesa imáyáa íma kwéesa sáwísawaa úmae kwéiyowe. ¹⁷sóyavitausambo énamo amápa-kuva'o intembá miwí tááigo kóyáwé imbá pósa sáwí'a ónááowe. miwívínkembá kae-kwáásí túwí'a moóráwai áwí'a Áíméniyasi isaná moóráwai áwí'a Váírítasae ¹⁸minkáé'nárai árair-aimba ivátuwesarai sésarai puwúndavinkenta á'a usásinkaunda póta naaémba ó'a íma usásinanaumne séyasa isésa évakarawai Ísu Káráisitín-aaiyavesa kaer-ímáyáa kwéowe. ¹⁹ávombo asiramáímo aimaráantemba Áánútu ávonkaan-tantaa'a asiramái aimaréna minká'á aúvái agaimaréna séna Ísóigo kwená kwaási á'a tuwánaraiye séna moórá-aimba agaimaréna séna Ísóigona kwaási únemo sewáí sáwí'o kwéomba tínaaemba umáméro agaimaréna siráíye.

²⁰moórá-aimba simáménda isaaó. anón-daumpa'a évaka-taave'a marésa évaka'a ságyan-ontandei úmakaan-taave'a marésa évaka'a taainéi úmakaan-taave'a marésa évaka'a karí'-máránéi úmakaan-taave'a marésa anón-kanaawe su'mai óntan-taavepinkemba nésa úwoi-kanaa taai-taavépinkembá kwénaawe. ²¹simátímakaunda-sawi-mayaigombo tínaaembo umámesamo kawé'ó umáímo máyáawai kawé-táávékáámbá umái mésa Áánútuntavesa imáyáa kwéesa Áánútumo kawé'-má'yái timíníntavesa to'mayaa umái máyáawe. ²²ívé-kwaasimo sáwí-yantaatavesamo tirááiyavesamo ombá ánaaemba umáme arupí umái méniyonda-imayaa e Áánútun-aaiyavai áraire símae iyí-ímáyáa kwétime paru umái mé tirumpimbó kaweré su'mai imáyáamo ésamo Ísóigompa'o kwéaisaa-esamo súwa'naa ínkwáe sésamo ontembá mirán-uwo. ²³úwoi-aintavesamo sáwívar-aimbo kwésemba mináínkákémbá áwáá'o kwésemba ísaraampo ánaaemba umámiyo. ²⁴Ísóigona mayái-kwáásí íma aaisambá sésa paru umátinkesa kanaán-umai agaráátinkesa áwáá'o sembá tasí umátinkesa ²⁵kwempa'á mésa miwímó kentááímo arááísén-kwaasiti imáyáa kawé'á umátinkesa mirámó íyanamo éna Áánútu imáyáa timínasawa Áánútunopa'a tésawa árair-aintavesa áraire sénááo. íya sénááo. mindáyavesa Ísóigona mayái-kwáásí amu'marésa ménaaowe. ²⁶Sáátáánigo kesí imáyáa ígwáe séna miwí tátokaiye. árair-aintavesamo árairemo sésamo ésa kawer-ímáyáa ésa Sáátáánigomo tátotuwenamo máyáimpinkemba tuvíyuwesa Áánútunopa'a ténááowe.

naaén-kanaaona kwaasái.

3 ¹Tímótiyo naaén-kanaamo tínanamo umbai-yántáá'ó paárinintavai imáyáa uwo. ²minkánáávímbá kwaási maará ónááomba kesáváyé su'mai aamoí kwéesa óntantavesa aamoí kwéesa kesávésa kawé-kwáásí úne kwésesa kentúma maé iyésa évakarawai simái sáwí'a umátinkesa tinóvowi táái kwéaraaisesa túwa'naa owáyávésa íma súwi kwésesa

Áánúntavesa íma imáyáa kwéesa ³miwítí kwaási íma imáyáa timésa tói'o matuwé máyáamba íma paru ésa kampar-áimbá simátinkesa miwí túra'a íma kárákwiyesa ááite kwétiyesa kawé-tántáátávésa tíyántavesa kwéumatinkesa ⁴namuro-kwáásíyávésa miwítí kwaási kwéagaraatinkesa sáwí'a umátínkáaro kwésesa sáwí-amba ááéma kwégwaresa miwí kentúma mósá marésa sáwí-yantaatavesa tirááiyavesa kwéesa aamoí ésa Áánútuntavesa íma aamoí ésa ⁵kwaási túranka'a mono-kwáásí úne kampa'á kwésesa Áánútuna asirayámbá tínaaemba kwéumamevo mirámó kwéon-kwaasi ánaaemba umátimiyo. ⁶miwívínkémbá évakarawai ó'on-ó'on-daumpa'a iyésa ímo kawer-ímáyáámó on-íníntávésa kampar-áimbá sewasá isésa miwí tááiyavesa áraire kwésewe. minínímbá sáwí'a owaná anóni'a isasá mirá-sáwí-yántáá'á tirááiyavesa kwéowana misáwí-yántáákó miníníntómbá tátokaiye. ⁷miníníntómbá amáparawai táái isésa íma kanaán-umai taaímbai isésa árair-aimba tátokaawe. mindáyavesa mirán-kámpá'-mónó-kwáásí tááiyavesa áraire kwésewe. ⁸naaóv'á Mósésima máyonka'a kae'nárai túwí'a moórawai áwí'a Yánisi úwana moórawai áwí'a Yámbárisiyemo Mósésin-aaimo arááírayantemba minkámpá'-mónó-kwáásí miráumai árair-aimba araaisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Áánútun-aaiyavesa áraire kwésevo ⁹sáwíyan-kanaawe su'mai mirá ónááowe. miwí kampar-áimbá kwésesa máyáamba tuwánésa sésa kampa'-mónó-kwáásímán-owe sésa miwí táái íma kwaránááowe. naaóv'á Yánisiye Yámbárisiyemo sirááiyen-kampar-aintavesa mirá siráawe.

árair-ainkomba táto'mai maiyó siráin-kwasai.

¹⁰miwí mirá kwéovo emá íma mirá uráampo naaó'-nao-kwaasi simátimunda-aimba isé kemó máyaundawaina ááimba suwáné kemó kwénaaundawaina ááimba suwáné uréma po mináímbá kwégwaraane. Áánútuwe aráápamai ma'é'a paru umái mé'a imáyáa timé'a umbai-yántáápímbó asiramáímo máyaunda-aimba ísaraane. ¹¹Ántíoku-naopare Áíkóniyaa-naopare Árísitaa-naopare máyaawandara'a umbai-yántáá'á simésa sí'o úní'a umásínkówa'a íma imáyáa é'a asiramáímo máyaawanda suwánaraane. kempímbá anón-umbai-yantaa'a kwáyombanivo Ísóigo mimpínkémbá síkaiye. ¹²íma kené su'mai sáwí'a umásinkesa maarán-kwáásígwará'á sáwí'a umátinkanaaowe. Ísu Káráísitiye tarúmai mé'a kwentáv'é'a imáyáa é'a mé'a mirá ónáe sewái umbai-yántáá'á umátinkanaaowe. ¹³sáwí-kwaasi kampar-áimbá kwésesa ó'owiti imáyáa koyavisewái sáwí'a úmae iyésa évakarawai kampa'á simátiyuwewasa miwí kampa'á mésimatiyuwanaaowe. ¹⁴emá íma mirá indá simátímakaunda-aintavai áraire asiramái sé mináímbá asiramái tátoraao. mináráír-áimbá simátímakaundawaiya kawé'á umái suwánaraanda po mináímbá asiramái tátoraao. ¹⁵emá iyámpói máyóndara'a Áánútun-aai

aúvái-kwandaavinken-aimba simátíma'mae íyúmba ísaraanda ívékwara'a kwéisaane. Áánútun-aaí aúvái-kwandaavinken-aimba kwéawanaawai kawer-ímáyáá ésa Ísu Káráísitin-aiiyavesa áraire kwésewana Áánútu sáwí-imayaavinkemba kwéiyatinkaiye. ¹⁶Áánútu imáyáa timúwasa Áánútun-aaí aúvái-kwandaavimba amápar-aimba agaimakáamba pósa mináúvái-kwándááivínkén-áíndéi Áánútuna aambá agaráátinkesa sáwí'o uráantavesa asiramái sésa sáwí-imayaa arupí kwéumatinkesa kaweré su'mai umái ménaaon-amba kwéagaraatinkaawe. ¹⁷Áánútuna mayái-kwáásímó Áánútun-aaí aúvái-kwandaavinken-aimbo ísámaimo kawé'ó íyanamo éna mináínkó kawé'-máyái-kwáásí-'í'a umátinkainasa Áánútumo kawé'-máyáímó timíním-bayai asiramái kawé'a umái mayánááowe.

4 ¹Tímótiyo Áánútu aúrankare Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiye túvamai úwoi máyáan-kwaasiye miwítí ááimba tísaa íníwai aúrankare asiramái simáme'a sé'a Ísu Káráísiti marapá'a kumínín-imayaa é'a kwená kwaásira'a kawáá ínín-imayaa é'a asiramái simáme'a sé'a ²amápa-kanaa Áánútun-aaí asiramái simátime kawé-kánáámó índa simátime sáwí-kanaamo índa úwoi mindágwara'a simátime kwempakémbá kwésimatiminana mináínkó tirumbá kwantáínasa isáiyama miwítí imáyáa arupí umái asiramátinke simátíma'mae iyé íma ivátuwaao. ³naaémba moórá-kanaa tínsa árair-aimba íma ísámae iyónááontavai ívé'a árair-aimba simátíma'mae iyuwó. naaémba moórá-kanaa tínsa sáwí-yantaatavesa tirááiyavesa kwéesa aamoí ónááon-aimba simátimenaon-kwaasiyavesa tivakáá ésa miwí tááíye su'mai isésa ⁴árair-aimba tínaaemba umámesa manír-áímbá isánááombanivo ⁵emá asiramái ménana umbai-yántáá'ó enópa'o tínimba asiramái méma Áánútun-aaí simátíma'mae iyé kwená mayái kwémae ánásaa.

⁶Áánútuntavesamo imáyáamo ésamo nombó atíyuwaantemba sáwíyanka'a kembá Póromba sínkamiyana kesí naaeó miráumai kumína'a puwónaumne. ⁷isaaisésamo kwégontemba kawé'a umái kwégwe'a ayááír'á komé'a Áánútuna árair-aimba tátoke'a simátímakaunda ⁸Ísóigo kesí meéyámbá tátokaimba póna arupí umáímo máyaunda-anonda simíníye. naaémba Ísóigo arupí umái-meyambo timíníwai siména íma keyáá kembá siména marapá'ó kumíníntavesamo aamoimó ésamo amu'makáawaigwara'a kwétimena simíníye.

⁹Tímótiyo sáwíyanka'o kesópa'o tíníyonda-imayaa kwéé maiyó. ¹⁰moóráwai áwí'a Tímasi marapá-tántáátávéna aamoí éna póna siyuwéna Tésárónaikaa-naopa'a kówisana moóráwai áwí'a Kéréséni Kérésiyaa-marava'a kówisana moóráwai Táítási Táómésiyaa-marava'a kówisana ¹¹Árúku kweyáá kesé máyáivo Máákaamba koái'mae kesópa'a tiyó. Mááka tasúwa'nana umai Áánútuna mayái tamayáníye. ¹²moóráwaimba Tikikásaamba ai'maráúnana Évésasi-naopa'a kóuraiye. ¹³ááema Táróasi-naopa'a kesí kwáá'a tuwááwánana Kápása kárákwiraivo maimaé téma aúvái-kwandaawigwara'a aiva-tántáá'á sáwíyan-auvaigwara'a maimaé tiyó.

¹⁴ mooráwai áwí'a Arekesánda kwená mayái kópaa-ontandei évaka-tantaa'a kwéiwai anómbe sáwí'a umásínkáimba póna Ísóigo anondá sáwí-meyamba amíníye. ¹⁵ Áánútun-ai simátimewanda kwemá simái arááísukaivo kwembá kárákwiyuwo.

¹⁶ aiva-táwaimo aaimó simásínkáamba mináímbó sénáe'o kwéunda amáparawai íma sááyavo tésa siráváyáawa'a Áánútuntave'a íma anondá sáwí'a umátinkao súné. ¹⁷ miwí íma siráváyáawana Ísóigo sirávayena asirayámbá símísa'a Áánútun-ai amápar-aimba simátímakaunda íma Yútaa-kwaasira'a ivo ó'onkaa-kwaasira'a siráunda ísaraawe. áwáávitemo in-íyánkó óipinkembo mayauwénamo kawepá'ó móánkáintemba Ísóigo aavimbá kwémaisinkaampinkemba síkena ¹⁸ sáwí'o kwéumasinkempinkembo éna sí'mai kwíyómpa'a kwemó kwégawaaipa'a kawé'á umái mósinkaniye. kwená ságayambo kwaíkwai'o ínimba árrair-aimban-iyé.

¹⁹ Párisikaante Ákwíraante simátime se kawé'á umái máékaiyo siyó. Ónésívorasaante kwená naaúmpa'a máyáan-kwaasiye simátime se kawé'á umái máéro siyó. ²⁰ Érásátasi Kórínti-naopa'a máísana Tóvimasa áí'a kwéuwa'a Máírítasi-naopa'a auwé'a tiráumne. ²¹ áú'o síí-kánáá íma tiráina imáyáa é kesópa'a tiyó. Yúpúrasawe Púténésiye Áráínásawe Kírótíyawe amápa'a Áánútuna kwaásiye entávésa sésa kawé'á umái maiyó kwésewe.

²² Ísóigo keinárawate ména úwoi kwétuwa'naa-intave'a námúnaa kwésune.

kemá Póromo súnda-aimba ánásaiye.